

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXXII.

Celovec, 24. velikega travna 1913.

Št. 21.

Zapeljivci.

Dalje časa se že lahko opazuje, da nemška društva delujejo z neko novo vneto in z velikimi sredstvi. Dohodki nemškega Schulvereina od leta do leta rastejo, Südmark ustanavlja podružnico za podružnico, ustanavlja delavska, mladinska in vsa mogoča druga društva. Zaslomba tega gibanja so c. kr. in drugi uradniki, nemško-narodni učitelji in nemško-narodne učiteljice, nemško-narodni poslanci in časniki.

Le-te nemško-narodne organizacije se zdaj hočejo v prvi vrsti polastiti mladine in že dajejo izobraziti posebne mladinske voditelje. To izobrazbo jim oskrbuje takozvani »Neu deutsche Kulturbund«, novonemška kulturna zveza. Delovanje tega društva se je pričelo širiti l. 1911. Nemci so uvideli, da s svojimi pijanci in pijančevanjem ne dosežejo ničesar in začeli so mladino navduševati za abstinenco. Tako si hoče ta zveza pridobiti boljših sotrudnikov: mladenič, ki more biti abstinent, je brez dvojbe boljši kakor drugi, ki te volje nima, in tak mladenič bo v vsakem društvu več deloval.

Tem ljudem se bo gotovo govorilo, ne več o veri, marveč le še o kulturi: o volji do kulture (Kulturwille), o kulturni vesti (Kulturwissen), o napredku in navdušenju za kulturo. Stare vere se ne pozna več, govori se le še o veri lastnega plemena (Rassenreligion in o nemški veri (Deutsche Religion), katera pa seve ni Kristusova vera. Ta vera, tega niti sami ne prikrivajo, je novonemško paganstvo. Sami pravijo, da resnice ne iščejo ne na Sinaju (v sv. pismu), ne ob Gangu (pri budistih), ne v Valhali (staronemški mitologiji).

Ta kulturna zveza izdaja časopis »Neues Leben« — »Novo življenje«, ki na najsurejši in najpodlejši način napada krščanstvo in sploh vsako vero v Boga!

V Reichenbergu so imeli ti ljudje svojo »pobožnost«, pri kateri je govoril neki Rössler: »Bog je pesnitev-izmišljotina, hrepene-

nje po odrešenju je nezmislno, neumrjčnost domišljija.« Ti ljudje postopajo posebno tudi proti krščanskemu zakonu, češ, da ni naravno, ako ima mož le eno ženo. Krepkim moškim naj bo dovoljeno imeti več žen (kakor pri Turkih), zato naj se pa slabotnim prepove ženitev. Sklicujejo se pri tem na indskega malika Višnu, o katerem pravijo budisti, da je imel 16.000 žena in s temi 180.000 otrok. Sram nas je, take stvari pisati, vendar moramo bralce opozarjati na brezmejno podlost, v katero se podira brezverska nemška kultura, ki je mi Slovenci ne maramo med seboj in s katero naj gredo kamor jim drago. Mi moramo začeti proti njim vse drugače. Da, ta nemška kultura je podlejša kakor turška: Turek ima morebiti, če jih more rediti, več žena, ali s temi je zvezan in čuva skrbno rodbinsko življenje, Nemci pa niti s poligamijo (mno-goženstvom) niso zadovoljni, marveč zagovarjajo nove vrste zakon: »Mittgartehe«, ženska je pri možu le, dokler ne dobi otroka, potem pa naj gre svoja pota. Take provizorične zakone hočejo imeti, za koga neki misliš? Za študente, mladeniče sploh! Stroške pa, pravijo, naj nosijo starši, in za otroke, ki se porode, naj skrbe starši. Zakaj pa ne »Kulturbund«?

Na podlagi takih naukov vzgaja »Kulturbund« mladinske voditelje! Ta bo pa lepa, še lepša kakor pa svoj čas ljuba socialna demokracija. V tem tiru teko vsa brezverska nemška društva: Südmark, Schulverein i. dr. Ne moremo razumeti, kako da se nemške žene same ne upro proti takim za žensko tako neskončno poniževalnim krivim naukom! Konstatirati je tudi treba, da je dandanes vsa srednješolska mladina, vsaj v Celovec, že pridobljena za taka društva, oblasti ne store proti temu več ničesar, mladina dela kar hoče, vsa šolska disciplina je kar nehala. Iz teh šol pa prihajajo k nam potem uradniki in učitelji, ako ne poskrbimo, da Nemcev med nas ne bo več. Torej odločni boj zoper vsa brezverska nemška društva! Kažimo ljudem »slavno«

nemško kulturo, da jih odvrnemo kolikor mogoče od nove kuge, ki se je Nemcem porodila iz luteranstva. Žalibog, da Nemci te nevarnosti v svoji narodni zaslepljenosti ne vidijo in da puste ta strup širiti se med svojimi vrstami.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand.

Pod tem naslovom je objavil štajerski »Slovenski Gospodar« v zadnji številki naslednji članek, ki ga podajemo v celoti, in sicer iz več razlogov: Članek je brez dvoma spisan po informacijah gospoda poslanca dr. Korošca ter ima tudi zadnji »Domoljub« podoben uvodnik, najbrž tudi po informacijah dr. Kreka. Kakor v »Domoljubovem« tako tudi v članku »Slovenskega Gospodarja« se sodba glede balkanske politike našega zunanega ministrstva do pičice vjema s sodbo, izrečeno, opetovano v našem listu. Tudi drugi slovenski listi so enako obsodili Berchtoldovo politiko. Mišljenje — lahko rečemo — celega slovenskega naroda z ozirom na dogodke na Balkanu je torej popolnoma soglašalo s sodbo — prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda. To si naj zapišejo za uho razni nasprotniki Slovencev, ki so lagali in razglašali patriotične Slovence za veleizdajalce, ker nismo hvalili kozlov, ki so jih streljali gospodje diplomati. Članek v »S. G.« se glasi:

Naš zunanji minister grof Berchtold namerava odstopiti. Njegova politika zadnjih dni, ko bi bili skoraj prišli do vojske s Črno goro, ni ugajala na najvišjih mestih. V dunajskih in berlinskih nemških časnikih smo čitali, da je prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand odločno obsojal Berchtoldovo politiko, ki bi nas bila skoro spravila v krvavo vojsko s Črnogoro in nas na ta način za desetletja in desetletja osvražila pri balkanskih Jugoslovanih.

Možje, ki poznajo vse tajne niti naše zunanje politike, pravijo, da je sploh vsa ona

Podlistek.

Nesrečni Šime.

(Resnična zgodba iz vasi. — Spisal Iv. M.)

»Jezes, Marija, pomagaj! To je grozno, taka nesreča!«

»Bog ga je kaznoval, ker je bil prokletnik in s peklenščkom v zvezi!«

»In Klančnika je gotovo on zabodel!«

»Bog se ga usmili, siromaka!«

»Prav mu bodi!«

Tako je vpilo vsevprek po Zalesju tistega jutra, ko je povozilo Kočirjevega Šimeta. Raztrgal ga je brzovlak. Kilometer na dolgo je bil oškropljen s krvjo železnični tir, in ko se je vlak ustavil na prvi postaji, so izvlekli iz kolesja cele kose človeškega mesa . . .

Mlad je še bil Šime, komaj je vstopil v devetnajsto leto, ko je kruta usoda utrgala nit bednemu njegovemu življenju. Zato naj cenjeni čitatelji izvedo zgodovino tega mladega umobolnega siromaka.

*

V prijaznem Zalesju je stala Kočirjeva koča, stara, pol podrta bajta in za bajto majhen lesen hlev. To je bil dom in zavetje šestem ljudem. Kmet pravzaprav gozdni tesač Kočir s svojo drugo ženo Franco.

va mu je umrla pred leti in mu zapustila tri sinove, četrti sin pa je bil od sedanje, ki pa je bila starejšim otrokom le sovražna mačeha. Najstarejši sin Martin je bil v Ameriki; Janez je tesal trame v koroških gozdovih, Šime in mlajši Jakec sta pa bila še doma. Pa tudi Jakcu je oče že večkrat obljubil, da ga bo dal v svet, ko doraste, da bo kaj prislužil; na Koroško ga bo dal ali pa bo šel v Ameriko za Martinom.

Le s Šimetom ni imel mnogo upanja nikdar. »Ti nisi za nikamor, Šime,« tako ga je tolažil včasih. »Če hoče iti kdo v svet in si kaj prislužiti, mora imeti pogum v sebi in pamet v glavi. Ti pa tega nimaš in si revež in revež ostaneš! Čredo boš pasel in se ubijal za njo po robarjih in skalovju.«

In v istini je bil Šime siromak, bolnega razuma, revnega duha. Nesrečna usoda mu je bila pisana že od rojstva: celo njegovo življenje bo borno, bridki mu bodo dnevi, nesrečna njegova leta. S trnjem mu bo posuta pot življenja, trpljenje in nesreča ga bosta spremljevala, preziranje in sovraštvo mu bo plačilo. Grenak in trd bo njegov kruh. Po trnju in trdem kamenju se bo plazil do mraka in ko bo nastopila noč, ne bo našel mesta, kamor bi položil trudno glavo, ne bo našel človeka, ki bi mu privoščil prijazno besedo in ga vprašal, če je lačen. Ljubezni ne bo poznal nikdar, nikdo ga ne bo ljubil in on ne bo ljubil nikogar. Zavist in

zaničevanje ga bo spremljalo skozi bridko življenje, a kdo ve, kakšna mu je pisana smrt?

Tako je bila pisana usoda, tako so prekovala rojenice, ko je bil porojen Šime. Zalostna ga je bila mati, ki mu je kmažu umrla, žalosten boter in babica, ki mu je brala že iz čudno zmešanih oči in debele butaste glavice, da ga usoda s pametjo in umom ne bo obdarila.

Šesto leto je dopolnil, ko je moral v šolo. Ah, pa njegova glava ni bila ustvarjena za uk, nedostopna za pisanje ali računstvo, ni mu hotelo v glavo branje ali slovnica. Sovražil ga je učitelj, zapiral ga ob vsaki priliki; zaničevali so ga njegovi mladi tovariši in ga zasmehovali, da je bebec in da bebec ostane. Celo napadli so ga na cesti in pobili s kamenjem na tla. V šoli so se potem izgovarjali, da so se le branili, ker jih je napadel Šime. Zaprl ga je učitelj in mesto da bi prisostvoval pouku, ga je napodil v drvarnico, kjer je moral cepiti drva.

V šestih letih si je pridobil Šime toliko, da je znal ob izstopu iz šole le s težavo nachečkati svoje ime, kar pa je pozneje seveda zopet pozabil.

Prvega svetega obhajila ni opravil Šime nikdar.

Prijatne zunanosti Šime ni bil: čokastega telesa, krivih nog, debele voglate gla-

dejanja, iz katerih je odsevala naklonjenost do balkanskih zaveznikov, pripisovati na račun našega prestolonaslednika. Zli duhovi, kateri so od vsega početka hujskali na vojsko proti Črnigori, so baje nekateri nemški in madžarski uradniki našega zunanjega ministrstva, ki so pritiskali na Berchtolda, da je včasih zavozil precej hudo proti slovanskim državam na jugu. V srcu je grof Berchtold tudi Slovan, kajti na Moravskem, kjer ima svoja posestva, je vpisan v češki volilni kataster in voli s katoliško - narodno stranko. Razen nekaterih, Slovanom sovražnih nemških in madžarskih uradnikov zunanjega ministrstva nosijo krivdo, da smo parkrat prišli prav blizu vojske, tudi zastopniki naše države pri balkanskih zaveznikih. Razen poslanika na Črnigori so baje sami za to službo nezmožni ljudje. Naš zastopnik v Sofiji je izvedel za vojsko šele, ko je že izbruhnila. Bulgarski vojaki so že korakali proti Turkom, a naš zastopnik na Bulgarskem je brzojavil na Dunaj, da je v Bulgariji še mir. Zastopnik naše države v Belgradu je Mažar, ki do sedaj ni smatral za vredno, da bi se naučil jezika srbskega naroda, pri katerem nas zastopa. Zato tudi malo izve, ali pa kar izve, je nezanesljivo. To se je pokazalo pri njegovih poročilih o konzulu Prohaski. Ravnanje Srbov s konzulom Prochasko je risal tako, da bi bila res vojska potrebna. Toda izkazalo se je, da so mu njegovi zaupniki dajali kriva poročila, in cela naša zunanja politika je bila osmešena. Sedaj je belgrajsko poslanništvo postalo previdnejše, z njim tudi uradništvo zunanjega ministrstva in kaj je posledica? Mi dobivamo v Srbiji polagoma prijateljev. Ko so hoteli nekateri srbski trgovci pred kratkim upeljati bojkot avstrijskega blaga, so vstali treznejši srbski trgovci ter od tega odločno odsvetovali. Pred pol letom bi bilo kaj takega na Srbskem še nemogoče.

Naša zunanja politika mora dobiti za prihodnje čase drugo smer. To potrebo so pokazali dogodki ob sedanji vojni na Balkanu. Trenotno smo zvezani z Nemčijo in Italijo. Nobena nam ni bila zanesljiva prijateljica. Nemčija nas je sicer hujskala na takozvani odločen nastop proti balkanskim Slovanom, toda kakor hitro bi bilo moralo priti do vojske, je odrekla svojo pomoč in odsvetovala. S to politiko je dosegla, da so nas in naše blago začeli na Balkanu mrzeti, a uvoz nemškega blaga je rasel z vsakim dnevom. Italija pa je itak čakala samo trenutka, da se mi zapletemo kje v vojsko. Potem bi sama vzela to, po čemer že dolgo hrepeni, Albanijo, in ako bi se nam slabo godilo, tudi naše italijanske dežele. V nesreči se spozna prijatelja in mi smo spoznali, da Nemčija in Italija nista naši prijateljici.

Bodoča naša zunanja politika se bo morala naslanjati na jug in na vzhod, na balkansko zvezo in na Rusijo. Zato pa je treba, da z jugoslovanskimi državami ne pri-

ve, velikih nemarno zmršanih las. Izpod nizkega čela je gledalo dvoje sivih topih oči grdo in sovražno vsakoga, kdor je prišel predenj ali ga nagovoril. Iz kratkih, raztrganih in zakrpanih hlač so mu molele umazane, opraskane noge; bil je vedno bos. Obraza je bil temnorjavega in zamazanega, ker umival se je le poredkoma. Sicer pa je bil fant zdrav in krepak kot grča. Ni mu škodovalo, ako je capljal v mrzli zimi bos in gologlav po ledenem snegu, ni mu škodovalo poleti grižasto, nezrelo sadje, ki ga je natrgal na tujih vrtovih, kadar je bil lačen.

Lačen pa je bil Šime mnogokrat. V poletnem času je šla Kočirka k sosedu na dnino, svojega Jakca je vzela seboj, Kočir je tesal trame v gozdu, Šime je bil pa prepuščen doma samemu sebi. Lačen je bil, a prositi ni maral nikdar; raje je stikal po omarah in kradel, kot pa da bi prosil. Bal se je mačehe, ki ga je črtila in zaničevala, bal se je očeta, ki ga je pretepaval, preklinjal in ga udaril s pestjo v obraz, mesto da bi mu privoščil prijazne besede. »Norec«, »bebec«, »trapašči Šime!« itd., so bili pa primki, ki mu jih je podtikal njegov mlajši polbrat Jacek.

Čredo je pasel v vasi stari Jozel in temu je Kočir ponudil Šimeta, da mu bo poganjal krave. Sprejel ga je Jozel za poganjača. Ker on je bil že star in ni bil več v stanu obvla-

demo sedaj predaleč vsaksebi in da se jim kar najhitreje približamo kot odkritosrčni prijatelji. V tem smislu je vplival ves zadnji čas že naš prestolonaslednik Franc Ferdinand ter si za ohranitev miru dobil neveljivih zaslug. Njemu in cesarju, ki je sploh znan kot velik zaščitnik in prijatelj miru, se imamo zahvaliti, da naša država ni prišla v tir, v katerem bi jo radi videli vsi neprijatelji avstrijskih in izvenavstrijskih Jugoslovanov.

Dogodki na Balkanu.

Malisori okoli Skadera.

Predno je odšla mednarodna armada, da prevzame od Črnogorcev Skader, so Malisori res skušali udreti v Skader. Po kratkem boju so jih Črnogorci zaporili. Poveljništvo mednarodnih čet je dovolilo Malisoram, da smejo priti v Skader po odhodu zadnjih črnogorskih čet. toda brez orožja. Malisori so katoliški albanski rod.

Prebivalstvo nove Črnegore.

»Tribuna« poroča iz Kotora: Po vesteh iz Črnegore računajo število prebivalstva v ozemlju, ki je država pridobila, na približno 200.000 oseb. Prebivalstvo Črnegore bo torej po sklenjenem miru skoraj podvojeno. Izgube Črnegore v vojni cenijo na okroglo 2000 mož.

Enver beg — ranjen.

V Carigradu vre med vojaki, odkar je mladoturek Enver beg ustrelil Nazim pašo. Le s silo duši mladoturška vlada upor med častniki, ki so pristaši umorjenega Nazim paše. Mladoturška vlada si pomaga s tem, da vojakov ne pušča v Carigrad in sumljive oficirje pošilja iz Carigrada pred Čataldžo, kjer nimajo ničesar več iskati, ker vlada med Bolgarijo in Turčijo dejanski mir. — Pred kratkim je bil Enver beg obstreljen, ko je jahal pri Čataldži ob vrstah turške armade in navduševal za mladoturško vlado. Padel je s konja in so ga spravili na varno.

Essad paša umorjen?

Tržaški Albanci so dobili obvestilo, da je bil baje v Tirani Essad paša umorjen. Iz nekega drugega vira se pa poroča, da je Essad paša obolel v Tirani. Nekaj bo torej že na zadevi.

Bolgarsko - srbsko - grški spor.

Spor med Bolgari in Srbi ter Bolgari in Grki zaradi razdelitve osvojenega turškega ozemlja v Makedoniji se še ni poravnal. Grki in Srbi se skušajo zvezati zoper Bolgare, da bi na ta način Bolgare omehčali. Neki angleški list je že poročal, da je med Srbijo in Grčijo že sklenjena zveza zoper Bolgarijo, kar je pa srbska vlada oficijelno zanikala. Bolgarska vlada je že naznanila

dati obširne črede. Obljubil je Šimetu devet goldinarjev do svetega Martina, če bo priden.

Priden pa je bil Šime pri čredi. Nikdar ni ugovarjal svojemu gospodarju Jozelnu, ko mu je kazal, da je »sivka« skočila čez plot v ogrado, ali je »čada« zašla v sladko deteljo. Skakal je Šime čez plotove in zasede, letal za živino po brinju in skalovju, ne zmeneč se mnogo za to, če se mu je v nogo zapičil dolg trn ali se je zvijal v svitku poleg plota strupen pisan gad. Ubogal je Šime kar se mu je velelo in molčal, vedno molčal. On ni bil vesel, kot so veseli pastirji na planinah, ni vriskal, da bi se razlegalo iz hriba na hrib, in pel kot pojejo drugi pastirji, ni se smejal in pogovarjal z živino — Šime je bil žalosten in zamišljen.

»Čemu se vedno čmeriš, Šime, in molčiš, kot bi ti pojedle kokoši kruh?« ga je večkrat povpraševal črednik Jozel. »Zakaj ne vriskaš in se ne smeješ? Vesel bodi, Šime, vesel, saj si vendar mlad! Še jaz starec zakročim katerikrat kako veselo. Šment te je dal, saj ne preišljuješ menda še sodnega dneva!«

Šime je ob takih prilikah pogledal po živini in se vlegel za grm, kot bi ga bilo sram črednikovih besed. Polegal je za grmovjem, trgal mlado travo ali kopal z rokami zemljo in se zdajpazdaj potuhnjeno ozrl izpod čela.

ruski vladi, da sprejme odločitev Rusije glede razdelitve Makedonije, srbska vlada pa stoji še vedno na stališču, da je treba srbsko-bolgarsko pogodbo iznova pregledati in popraviti na podlagi uspehov v vojski v Makedoniji. Razmerje med zavezniki je je torej precej napeto, ni pa ravno tako nevarno, da bi se vnela med njimi vojska. Pravijo, da mirovno pogodbo med Turčijo in balkansko zvezo proti volji Bolgarov zavlakujejo Srbi in Grki, da bi bolgarska armada pred Čataldžo ne postala prosta. Ta vest je zelo verjetna. Upati je pa, da ne pride do krvoprelitja.

Politične vesti.

Grof Stürgkh o zunanjem položaju. — Dr. Koroščeva izjava.

Ministrski predsednik grof Stürgkh se je malo obotavljal, poročati zbornici o zunanjem položaju. Minoli torek je vendar poročal o stališču politike avstro-ogrske monarhije za časa balkanske vojske. Povedal ni nič novega. V govoru je omenil tudi sporov na Češkem in v Galiciji. Za Stürgkhom je govoril dr. Korošec, ki je ostro grajal, da se Stürgkh niti v besedico ni dotaknil najvažnejšega vprašanja, jugoslovanskega. Jugoslovani, je povdarjal, ne vidimo svoje bodočnosti izven mej naše države, toda v mejah države zahtevamo iste pravice, kakor jih imajo drugi narodi, in možnost, da kulturno in gospodarsko napredujemo. Hrvate se naj priklopi tostranski, avstrijski državnici polovici. Slovenci od strank in vlade nimamo ničesar pričakovati, tudi od nemške krščansko-socialne ne, ki je na Dunaju razobesila črno-rdeče-zlato (prusko) zastavo; naše zadnje upanje je ostala edinole dinastija! Za dr. Korošcem je govoril proti zahtevam in pravicam Jugoslovanov poslanec dr. Groß.

Za narodno ravnopravnost.

Med Nemci se nahaja tupatam še kak tako pameten mož, ki spoznava, da je bodočnost Avstrije odvisna od tega, če dobijo Slovani v Avstriji v postavah zajamčene pravice. V »Reichsposti« se poteguje neki zgodovinar in patriot za to, da se naj v naši državi razmere korenito izpremenijo: Pravica zahteva, da se da vsem narodom možnost, da se prosto razvijajo. Liberalci (nemški), pravi, se s tem ne bodo sprijaznili, pa treba je to izvesti tudi proti njihovi volji. Le taka prenovljena Avstrija bo kos svoji velikim nalogi, ki jo čaka z ozirom na nove razmere na Balkanu. — To je isto, kar smo trdili mi. Toda ni veliko upanja, da bi ta misel prodrla pri Nemcih; ko bi še živel dr. Lueger, morda, tako pa težko. V tem nas potrjuje pripomba »Reichpostinega« uredništva, da se v posameznostih ne strinja z izvajanjem nemškega patriota.

Godilo pa se je Šimetu v črednikovi službi mnogo bolje kot poprej doma, ker vsaj stradal ni več. Na hrani sta bila »po številkah«, to je v vsaki hiši toliko dni, kolikor glav živine je bilo v čredi od dotične hiše. Povsod so jima skrbno stregli. V hiši pri mizi pa ni hotel jesti Šime nikdar in nikjer, ker se je bal ljudi. V vežo so mu morali dajati in tam je pojedel kar je dobil, kruh spravil v nedrije in izginil iz veže. Skril se je za kak plot in čakal črednika, da je zopet zatrobil. Zvečer po večerji pa se je splazil domov na hlev in zaspal, dokler ga ni zjutraj vzdramil črednikov rog. Tako mu je potekal dan za dnem. Govoril ni z nikomer. Bal se je ljudi, bal njihovih pogledov in veselih obrazov. Če ga je kdo nagovoril ali kaj vprašal, ga je Šime odurno in potuhnjeno pogledal izpod čela, povsod pogled zopet v tla, nekaj zamrmral in zbežal proč. Včasih se je pa vendar komu zarežal naravnost v obraz ter se pri tem zvijal, kot bi ga ščipale gliste v trebuhu.

Čuden je bil v svojih navadah in odnosih postal Kočirjev Šime. Jezen in hud pa je tudi bil postal katerikrat. In uboga živina takrat! Pretepaval je uboge kravice, da so se jim delale krvavordeče klobase po životu. In ravno to je bilo vzrok, da je Šime izgubil službo poganjača. Po treh letih so ga vaščani odstavili, ker so se bali, da jim pobije živino.

Avstrija anektirala turški otok.

Ob avstro-ogrski-srbski-rumunski meji leži v Donavi mal otok Ada-Kale, na kateri so Srbi za časa balkanske vojske pozabili. Otok Ada-Kale meri dva kvadratna kilometra in šteje 3000 prebivalcev, ki so vsi turške vere. Ogrska vlada je sedaj ta otok anektirala Ogrski in naznanila to turškemu guvernerju (upravitelju) na otoku. Ta je rekel, da tega ne pripozna in se je obrnil na turškega poslanika na Dunaju. Turška vlada je nato ukazala guvernerju, da proti aneksiji otoka protestira. Ogrska vlada se za turški protest ne bo veliko zmenila in je zadovoljna, da je otok anektirala še prej, predno je Turčija sklenila s Srbijo mir, ker se bo mirovna pogodba Turčije z balkansko zvezo glasila, da odstopi zaveznikom vse ozemlje vzhodno od črte Enos-Midia razun Albanije. Torej bi bil otoček Ada-Kale pripadal pozneje Srbiji. V vojnem oziru je otok menda precej važen, sicer ž njim ne pridobimo mnogo.

Za Albanijo . . .

Naši državniki so od nekdanj lepo skrbeli za Albance in doli v Albaniji pripravljali pot za — Lahe. Milijone in milijone so zabili v Albanijo, želi pa od te setve Avstriji nikdar ne bomo, če ne vzame v roke zunanjega ministrstva kak pristen Jugoslovan. Proračunski odsek državnega zbora je imel 15. t. m. zopet svojo prvo sejo, v kateri je preiskoval državne izdatke za leto 1911. Pri tem je poročevalec razkril, da plačuje naša država za albanske fante na Dunaju približno 100.000 K na leto. Albanskih učencev je 40 in za vsakega plačuje država po 200 K na mesec. Kljub velikim žrtvam za Albanijo naša država ne bo žela mnogo hvaležnosti. Res je, da Avstriji zaupajo — več ali manj — katoliški Albanci, ki so si želeli in prosili, da jih reši izpod turškega jarma Avstrija še predno se je komu sanjalo, da bodo to izvršili Črnogorci, Srbi, Grki in Bolgari. Toda Albanci mohamedanske vere, in teh je pretežna večina, ne mislijo vsi tako. Pri njih ima več veljave — Italija. Zakaj? Poročevalec tržaškega laškega dnevnika »Piccolo« v Valoni se je razgovarjal z odličnim albanskim vodjem Džamil bejem. Ta je rekel, da je želja Albancev, da bi prišla v Albanijo edino-le — italijanska ekspedicija, če bi se izkazala za potrebno.

»Pa avstrijska?« je vprašal »Piccolo« poročevalec.

»Prepričani smo,« je odgovoril Džamil bej, »da ima Avstrija nasproti nam najboljše namene, toda ne moremo pozabiti, da nam je treba utrditi našo narodnost in da Avstrija splošno kaže, da nima nobenega spoštovanja do narodnostnega načela niti v mejah svoje lastne države.«

Na vprašanje, ali postane Skader glav-

Ostal je sedaj Šime zopet doma in se potikal okrog hiše. Denar, kolikor ga je prislužil v treh letih pastirovanja, je izročil očetu.

Ponujal ga je Kočir sosedom za hlapca, kajti bil je Šime sedaj že dovolj krepak in poraben za težja dela. Mlad je bil, a močan kot hrust; imel je v sebi neko izredno moč. Ljudje ga pa niso marali; bali so se, da jim kaj ne napravi, ker ni pri pameti ali da jim ne pretepa živine. Pri enem gospodarju je služil par mesecev, a ker je zmanjkalo parkrat nekaj jedil iz omare, ga je spodil. Tako je imel Šime na sebi madeže, radi katerih so se ga ljudje še bolj izogibali. Le v košnji so ljudje radi klicali Šimeta na pomoč. »Šime, pridi zvečer tlačiti seno,« mu je rekel ta ali oni, »dobil boš belega kruha«. In Šime je prišel na večer in tlačil seno v temnem podstrešju dolgo v noč, da je bil ves moker od potu in vročine. Ko je bilo seno v kraju, je dobil za plačilo kos kruha ali pa maslen štrukelj, spravil ga je za srajco in se splazil domov na svišli.

Med fante svoje vrste Šime ni zahajal in ga tudi niso marali. Bali so se ga radi njegove silne moči, da bi jim ne prizadejal zlega. Kdor se je izogibal Šimeta, se je tudi Šime izogibal njega in bil krotek in pohleven. Če pa ga je kdo nagovarjal, dražil ali zmerjal, tedaj je tudi Šime kazal ostre zobe; pobral je težak kamen in mu ga zalučil v glavo.

(Dalje prih.)

no mesto Albanije, je odgovoril Džamil bej sledeče:

»Za sedaj ne, že zato ne, da ne bi hudo užalili Črnogore, s katero želimo živeti v najboljših odnošajih. V svojem kavalirskem mišljenju, ki ga bodete umeli, gojimo živo in globoko občudovanje za malo državo, ki se je borila s tako velikim junaštvom in takim samozatajevanjem!«

Čudno! Čudno! Torej je tudi že Albancem znan morda »koroški vilajet«, ki je obstajal že dolgo, pa ga je svetu odkril šele naš vrli poslanec Grafenauer. Morda pa so spoznali ta vilajet albanski učiteljski, ki so študirali svoj čas na avstrijske stroške v Celovcu? Če so pravili doma svobodoljubnim rojakom, kako se godi koroškemu Slovincem, potem seveda verjamemo, da se Albancem ne cedijo slinice po novem vilajetu, ko so se prvega komaj otresli! Tudi Albancem ljubi svoj jezik, svobodo in hoče biti na svoji zemlji svoj gospod!

Tako se maščuje avstrijski vladni sistem celo v Albaniji, v divji Albaniji. Pravijo, da so Albanci divji, nekulturen narod. In vendar imajo ti »divjaki« do drugih narodnosti več spoštovanja, kakor naši »kulturni« Nemci. V Beljaku n. pr. izmed vseh patrov frančiškanov ne zna noben slovenski razven pristnega Albanca patra Asciku. Rojen v divjih albanskih gorah je spoznal potrebo slovensčine za dušno pastirstvo v Beljaku in se je naučil. S slovensčino je pa vzljubil naše še dobro slovensko ljudstvo, v kolikor ga že ni pokvarila »nemška kultura«.

Zatiranje Slovencev v naši Avstriji ni prineslo nobenega blagoslova. Ko je mednarodna armada po odhodu Črnogorcev iz Skadra zasedla to mesto, je bil našim vojakom od angleškega poveljnika odkazan mohamedanski zunanji del mesta, kjer razsajajo kože. Tako albanski katoličani ne vidijo avstrijskih vojakov, katere so pričakovali, ampak — laške žolnirje.

Naša država je poslala v Skader veliko zalogo živil, da se sestradano albansko ljudstvo nasiti, toda naša živila so odkazali italijanski šoli. Tam delijo lačnemu ljudstvu avstrijska živila laški vojaki. S solzami v očeh je klicala tisočera množica nasičenih Albancev: »Bog blagoslovi Italijo!« Prebivalstvo je razočarano, da ni Avstrijev, da ni avstrijske pomoči, ko je vendar prej pričakovalo, da pridejo samo avstrijski vojaki v Skader. Katoliški Albanci so hoteli pozdraviti mednarodno armado, predvsem avstrijski oddelek, pa jim ni bilo dovoljeno. Črnogorski poveljnik Bečir je grozil, da bo s topovi streljal na slavnostni sprevod, če se približa mestu, da proslavi odhod Črnogorcev in dohod mednarodne armade. Francozi, Angleži in Lahji so z ozirrom na Črnogorce slovesen sprejem v Skadru prepovedali. Pri vkorakanju se je opazilo le bolj druge, naše vojake le malo. To so tako uredili Črnogorci in se takoj maščevali nad našo politiko. Italijani se obnašajo zelo hladno. Oj ti naši diplomati!

Dne 17. t. m. je zapustil Skader črnogorski poveljnik general Bečir z generaloma Vučinič in Lipovac ter 500 črnogorskimi vojaki in se je dal prepeljati čez jezero v Virpazar. Ko je ladja odrinila od brega, je general Bečir zaklical: »Prišli bomo zopet! Kri naših bratov ne bo nehala vpiti k nam!

Dnevne novice in dopisi.

Zabavni večer celovškega Orla. Odsek slov. kršč.-soc. delavskega društva Orel priredi v nedeljo, 25. majnika, v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu zabavni večer s sporedom: 1. Pozdrav. 2. Telovadba: proste vaje z godbo, vaje na orodju. 3. Vesele igra v dveh dejanjih: »Dr. Vsezal in Stipko Tiček«. Vmes svira tamburaško društvo »Bisernica«. Vstopnina 40 h. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Pričakovati je, da se bodo slovenski Celovčani in okoličani v obilnem številu odzvali vabilu idealne mladine.

Odpuščenje rezervistov. Oficielno razglašajo: 17. t. m. so dobila vsa zborna poveljništva od 1. do 14. naredbo, po kateri se imajo odpustiti vsi rezervisti letnikov 1909 in 1908. Od zadnjega letnika so zdaj rezervisti samo pri kavaleriji. Ta odpust obsega okrog 35.000 mož. Nadalje bodo delo-

ma odpuščeni nadomestni rezervisti letnikov 1910 in 1911, vsega skupaj približno 15 tisoč mož, tako da obsega ves odpust rezervistov in nadomestnih rezervistov okrog 50 tisoč mož. Iz Bosne, Hercegovine in Dalmacije ne bo začasno nobenih odpustov. — Od ogrskega domobranstva bo 15 tisoč rezervistov in nadomestnih rezervistov, ki so bili poklicani v izpopolnitev mirovnega stanja, odpuščenih. Z rezervisti stalne vojske vred bo odpuščenih okrog 50.000 mož.

Lov krajevnih občin Jesenice, Kropa, Lesce, Leše, Ljubno, Mošnje, Ovsiše, Radovljica, Bled, Begunje, Predtrg in Bela peč se bo v zgoraj označeni vrsti na javni dražbi v uradnih prostorih c. kr. okrajnega glavarstva v Radovljici oddajal v petletni zakup za čas od srede leta 1913 do 1918, dne 2. junija t. l. ob devetih dopoldne. — Zakupni in dražbeni pogoji se prav tam lahko vsak dan v uradnih urah pregledavajo.

Ponesrečil se je na postaji v Krivi Vrbi sprevodnik Friderik Puchmeister iz Maribora. Padel je z železniškega voza in si zlomil nogo.

Hrvaški orožniki za Skader. Ogrski domobranski minister je izdal okrožnico, da naj se javi do 150 orožnikov, ki so zmožni hrvaškega jezika in bi bili pripravljani iti služiti v Skader. Ako se toliko orožnikov ne oglasi prostovoljno, bodo ostali s silo dekretirani.

Navihan vojaški begun. Pri Celovcu so našli ob Glini vojaško uniformo, ki jo je pustil tam huzarski begun iz Jezernice. Huzar je hotel vzbuditi sum, da je skočil v vodo. Medtem so ga pa že prijeli v Grebinju.

Samomor. V Malnici na Zgor. Koroškem se je z lovske puške ustrelil posestnik Matija Keuschnig.

Nezgeda. V Brežah je padel s stolpa razvaline Petersberg trgovec Hubert Hauser in je obležal pri pričr mrtev.

Samomor. Deželni utradnik, ki se je ustrelil 4. t. m., se ne piše Janez Schulnig, kakor so najprej poročali nemški listi, ampak Janez Tschesnig.

Samomor. V Celovcu se je ustrelil na svojem stanovanju 32 let stari hišni posestnik in jermenar Jožef Hintermann. Bil je takoj mrtev. Hintermann se je v zadnjem času udal pijači in je bil v denarnih stiskah.

Mrlič v Osojskem jezeru. V Osojskem jezeru so našli kakih 25 let staro utopljenko.

Gestni rop na Bledu? — Ropar ustrelil tujsca v prsa. Na Bledu ima pomorski kapitan Clunak iz Trsta »vilo Carmen«. Nedavno se je pripeljal njegov 18 let stari sin iz Trsta na Bled, da pripravi vilo. Ko je izstopil na kolodvoru, je izstopil tudi neznan tujec ter ga je ves čas zasledoval. Zvečer se mu je tujec približal, v hipu potegnil revolver in ustrelil mladeniča v prsa. Ropar je nato mladeniča oropal. Vzel mu je 1600 K denarja, zlato uro in prsta ter listine, narkar je prazno listnico vrgele proč. Ranjenca so prepeljali v ljubljansko deželno bolnišnico. — Kakor se sedaj trdi, je mladi Clunak rop fingiral, ker je denar zapravil in se bal očeta.

Kaj je na svetu vse mogoče? Med drugimi tudi to, da naročnik turške srečke že po vplačilu 4 K 75 h zadene 400.000 frankov. Kdor ne verjame, naj piše po dokazila glasom današnjega oglasa »Srečke v korist Slovenski Straži«.

Velik požar v Požunu. V soboto popoldne, 17. t. m., je izbruhnil v Požunu, v starem mestu, v ulici Petöffy, požar, ki se je vsled vetra naglo razširil. Predno so prišli gasilci, je bilo že 20 hiš v plamenu. Na pogorišče je prihitelo vse vojaštvo. Infanterija je nosila na nosilnicah bolnike in onemogle, artiljerija in pionirji so pomagali gasilnim društvom. Ogenj se je tako naglo širil, da je ob treh popoldne zgorelo šest hiš, ob pol štirih je bilo upepeljenih že 90 hiš. Nad 8000 ljudi, povečini delavcev, je brez strehe. Hudoranjnih je 38 ljudi, lahko ranjenih nad 100, ubit je bil en otrok in zgorel je neki 58 let stari dninar. Cesar je daroval za pogorelece 20.000 K, ogrska vlada pa 10.000 K.

S celovškega glavnega kolodvora. 18. vel. travna. Pribitka vredno spoznanje sem doživel danes na celovškem glavnem kolodvoru — da sem zavsem natančen — ob 6. uri 10 minut zjutraj. Hoteč se po oprav-

kih peljati v domovino na Spodnjem Koroškem pravočasno prišedši na vrsto, najuljudneje zahtevam pri oddaji vozniških listkov listek v »Sinčovas« — ter ga dobim; drugi listek v »Rikarjovas«, ki ga takoj po prejemu prvega zahtevam, — se mi zadržim, ker se je medtem že vstopilo za menoj k blagajni več, žal, meni neznanih gospodov. Blagajničarka je brzkone od njih dobila migljaj, naj me izziva s tem, da mi ne postreže. Dokazi: naenkratno kljubovanje, njeni pogledi skozi okence preko mene in na odločno ponovitev moje zahteve me prične prvec za menoj dejansko odpraviti (!!!), vsi ostali pa združeno mrmrati, češ, da hočejo priti na vrsto. Tako se me je preziralo, pustilo stati, postreglo celi vrsti potnikov, ki so prišli šele za menoj; pustilo se me je od nabrane nemškonacionalne množice v vestibulu kolodvora zasmehovati in za moj hrbtom zbijati najneokusnejše šale, ki bi pristojale k večjemu divjakom — in vse to samo zato, ker sem govoril nestrpni frakariji nevšečni deželni jezik. Krava muka po svoje, gos gaga in vsak nemški »gimpl« govori tako, »wie ihm der freche Schnabel gewachsen ist«, — le Slovenec naj ne bi govoril svojega jezika! Nisem ne boječa mamica in ne brezznačajnej, zato sem obstal pri svoji upravičeni slovenski zahtevi. Konečno se mi je le, ko na noben način nisem odnehal in so omenjeni gospodje, »Volksratovega« kalibra bili že zadosti daleč od blagajne, postreglo. Ali to početje ne govori glasno zadosti in očitno, da se mi je zadržal listek zgolj le iz »bojazni« do par zastopnikov nemškonacionalne mestne fakinaže v frakih? Slavno železniško vodstvo vprašam: Ali se strinjaš s tem, da tvoji nastavljenici zamenjujejo svoje predpise in zdravo pravično realnost s samimi »kapricami« par nemških fanatikov, ki menda iz zgolj dolgočasja nagajajo premirnim Slovincem? Ali se dajo jezikovnotolmačni pripomočki (tabele postaj s slovenskimi imeni!) zato na razpolago, da se ne uporabljajo?

Leše pri Prevaljah. (Graški Plattenbrüderji.) Zloglasno je mesto Dunaj po svojih »Plattenbrüderjih«, še zloglasnejši Pariz s svojimi »apaši«. V najnovejšem času se pa vrše pogajanja med leško in prevaljsko inteligenco ter z graškimi »Plattenbrüderji« v dosego filijalke »Plattenbrüderije« na Lešah. Že dalje časa se trudi leški »verboltar« in drugi gospodje v Prevaljah, da bi spravili naše domače fante proč ter jih po vseh pravih nemške kulture psujejo z najsladkejšimi izrazi nemške literature. Dotlej se jih stiska, da odidejo. Na njih mesto pa pridejo bratje naših gospodov, graški apaši. Ker pa ti ne gre do radi semkaj, se jim pošlje birmovca nasproti — se jim plača voznja — hrana za nekaj dni in še napitnino nekaj kronic dobe. To gre vse na stroške domačega delavstva, ki na tak način pride v ozke stike s slavno mularijo graško. Pred kratkim jih je neki birmovec dvajset prignal. Komaj so prišli k nam, se najedli in napili, so zapustili ljube Leše ter so se vrnili nazaj. S kakšnim »echt teutonskim« veseljem jih je gledal naš »verboltar«, ko so prišli, se ne da popisati. Slišali smo pa, da je pravil, »nun ist Deutschland gerettet — echte deutsche Jugend, kräftig, treu« itd. Ko so pa šli, se je pa govorilo: »Die Herren Grazer sind noble Leut.« No, gospod »verboltar«, le tako naprej! Če drugače ne zmorete ničesar, pa vsaj »Teutone« podpirajte. Znapiti bo vam mati Germanija dala postaviti spomenik, okoli katerega bodo skakali lačni slovenski otroci, kojim očetom vi na tak blagi način nalagate nove stroške za graško mularijo. Mi si pa mislimo, da ste pač v tesnem objemu z ljudmi, katerih ime je strah vsakega poštenjaka. No ja: »Ich — und die Plattenbrüder, wir halten fest und treu zusammen. Plattenbrüder — Heil! — Zirkel-Heil!«

Seluče. Oh, ti neizprosna smrt! Kako romaš po svetu in pobiraš ljudi in jih spravljaj v večnost! Tudi mladim, nedolžnim ne prizanašaj, morajo s teboj! V najlepših letih, v cvetju mladosti, stara šele 18 let, je umrla Marija Sitar, p. d. Lukejeva Mojci. Vsi so jo ljubili in spoštovali, kar je v polni meri zaslužila. Pridna pri delu, prijazna v občevanju, ponižna v obnašanju ter čista na duši in na telesu je pridobila veliko pri-

jatelj med dobrimi in poštenimi ljudmi; najbolj pa jo je ljubil nebeški ženin in jo poklical k sebi, da jo poplača z nevenljivim vencem deviške čistosti. Kdor lepo živi, lepo umrje, dekleta, posnemajte rajno Mojcijo v življenju, da ji boste podobne tudi v smrti!

Gorenče pri Rudi. (O šoli.) Naš okr. šolski svet v Velikovcu nas sili, da bi postavili novo šolo pri Canklnu. Ta bi prišla mnogo dražje, kakor če bi jo postavili na mestu stare šole. A to nič ne de. Pri Canklnu je gostilna dobrega Nemca, in ta bi bila potem mnogo več vredna in za več bi se lahko prodalo. Zato so gospodje v Velikovcu proti nam.

Borovlje. (Frankfurtarica poštenega Avstrijca z bode!) Prve dni po Binkoštih, ko so visele po trgu še zastave na čast deželnemu glavarju, je prišel po opravkih sem oskrbnik nekega v Avstriji jako znanega kneza. Videl je vse polno zastav, a nekatero so ga neprijetno »zbolele«. Slišal je namreč že marsikaj o frankfurtaricah, a videl še nobene ni. V nemčurskih Borovljah je torej imel to srečo, na lastne oči prvič gledati protiavstrijske zastave. »Torej to so tiste frankfurtarice!« je vzkliknil, ko je zagledal prve. Lepo sliko je moral dobiti o trgu in njenih prebivalcih, ki nočejo več biti ne Slovenci in ne Avstrijci, ampak združeni z Nemčijo; saj to pomeni frankfurtarica!

Velikovec. (Kaj pa to?) Zadnje nedeljo, dne 18. t. m., pri drugi božji službi ob 8. uri zjutraj ni bilo v naši župnijski cerkvi pridige. Ljudstva je bilo vsled velikega praznika in poleg tega še kvaterne nedelje zelo mnogo zbranega. Pričakovali smo lepih besed č. g. pridigarja, toda mesto pridige se je začela takoj sveta maša. Pisec teh vrst se slišal od več strani pritožbe, češ, da na tak velik praznik v mestu ni pridige. Mnogo ljudi je vsled tega tudi sveto mašo zamudilo, ker se zlasti mnogi Slovenci, ki nemški ne znajo, pa tudi drugi zanašajo, da se sveta maša šele po pridigi, to je pol ure pozneje začneja.

Velikovec. (Lepa vzgoja otrok.) Pred par dnevi vpraša učitelj W. nekega fanta: »Wirst du wirklich in die windische Schule gehen?« (Ali boš res šel v slovensko šolo?) Ker mu fant reče, da, pravi učitelj: »Tam so sami buteljni. Se ne bodeš ničesar naučil. Tam se ne učijo drugega, kakor i—u—e—v—a.« Res lep učitelj to! Ali ne ve, da so ravno otroci, ki zahajajo v narodno šolo, veliko bolj vzgojeni, nego ti, ki zahajajo v njegov razred? Otroci, ki zahajajo v narodno šolo, vsaj lepo pozdravljajo, dočim oni po veliki večini ne znajo drugega, nego za ljudmi vpiti itd., kakor se je zgodilo pred nedavnim časom piscu teh vrst, ko pravi neki šolar iz razreda istega učitelja: »O, das ist der windische W. L., er hat überhaupt ein ganz windisches Gesicht!« Lepa kultura, kaj ne?

Velikovec. (Naš otroški vrtec.) Pri nas v Velikovcu je pač tako, da hočejo že skoraj otroku na materinih prsih vsiliti proslavo Bismarcka (ki je za nemško državo bil res imeniten politik, toda Avstriji je mnogo škodoval). Tako n. pr. v našem otroškem vrtcu ne sme pozdravljati otrok, ko prihaja in odhaja. dober dan (guten Tag), ampak »Heil!« Radovedni smo, ali ima dotična učiteljica ukaz, da tako uči, ali dela to sama od sebe. Zakaj pa govorijo tudi pri lončarju slovensko, če jim prinese Slovenec denar?

Borovlje. (Grozna nesreča.) V nedeljo, dne 18. t. m., se je peljal iz Glinj neki kmet z ženo skozi Borovlje. Pod klancem na ovinku pridrvi nasproti avtomobil, v katerem je sedel neki sofer (vodja avtomobila) in neka natakara iz Borovelj, in se zaleti z vso močjo v voz kmeta. Konja zažene v steno, kmet dobi tudi težke poškodbe, samo kmetica je odšla zdrave kože. Konj je izgubljen, kmet hudo poškodovan, mogoče celo smrtno, in vse samo zato, ker se sofer najbrž ni brigal toliko za avtomobil kakor za natakarico.

Grabštanj. (Požar.) Dne 15. t. m. so se vnele saje pri Janezu Kompošu v Dobu. V kratkem času je zgorela hiša in drugo poslopje; ogenj se je razširil tudi na poslopje Valentina Sibica. Rešili so le nekaj pohištva. Kompoš ima škode kakih 4000 K, zavarovan je bil samo za 2410 K; Sibic ima

škode kakih 5000 K in je bil zavarovan za 2400 K. Pravijo, da je nastal požar, ker dimnikar ni pravočasno pometel dimnika.

Sele. (Požar.) Pri Veračniku v Homelišah je nastal dne 9. t. m. požar. Zgorelo je gospodarsko poslopje in hiša. Poslopja so last barona Helldorfa. Škoda znaša okroglo 14.000 K. Lovski nadzornik, ki je stanoval v pogoreli hiši, ima kakih 1800 K škode in je bil le za 800 K zavarovan. Kako je nastal požar, se ne vé.

Žabnice. (Zgradbo vodovoda) za Žabnice so oddali Wagnerjevi tvrdki v Šmohorju, ki je znana kot solidna tvrdka.

Št. Lipš. (Vzor-mož.) S tužnim srcem naznanjam prežalostno vest, da nam je nemila smrt vzela iz naše srede zopet vrlega moža v najlepši moški dobi, Šimona Karičelja. Bil je res v pravem pomenu besede mož in zasluži, da mu »Mir«, čegar zvesti naročnik je bil, posveti par vrstic. Rajni je bil vzoren in nadvse marljiv gospodar, skrben oče svoje družine in zvesto ljubeč mož svoje žene. Bil je trdnega verskega in narodnega prepričanja, ki ni le samo zvesto izpolnjeval verske in narodne dolžnosti, ampak je tudi vsikdar s krepko in prepričevalno besedo zagovarjal in zavračal napade na sv. cerkev in na naš mili rod slovenski; znal je vsakemu liberalnemu nemčurju hitro in tako dobro odgovarjati, da je vsakega minilo veselje, prerokati se ž njim. Bil je svojčas predsednik Kat. slov. izobraž. društva, kateremu je pristopil kot ustanovnik. Sedaj je bil cerkveni ključar in občinski odbornik. Bil je naročnik »Mira«, »Slovenca« in »Bogoljuba«. Udeležil se je zadnjič tudi romanja na Sv. Goro. Dolgo je bil rahlega zdravja, ali da ga bode nemila smrt pobrala tako kmalu, ni pričakoval nihče; še zadnji dan je pridno delal in si še prepeval, zvečer je še opravil z ženo skupno večerne molitve, se vlegel k počitku in zaspal, a žal — na veke. Srce se nam je trgalo pri pogledu na ubogo mlado ženo z leto starim detetom, katerega je ljubil bolj kot svoje srce, in pri pogledu ihtečih njegovih sester in bratov, s katerimi je živel v pravi bratovski ljubezni. Njegov pogreb, ki se je vršil ob ogromni množici ljudstva in ob asistenci dveh župnikov, je pričal, kako spoštovan je bil rajni. Domači g. župnik je govoril ganljiv govor, moški zbor mu je zapel nagrobnico, vse je plakalo, nobeno oko ni ostalo suho. Počivaj sladko, dragi Šimen! Družini njegovi naše odkrito sožalje! — P. L.

Goselnavaš. Oglasila se je prejšnji teden v naši vasi zopet bela žena in pobrala spoštovanega Franca Pečnika. Bil je rajni vojak in se udeležil vojne pri Kustoci. Tako smo imeli v naši precej majhni vasi v štirih mesecih že pet mrličev. Pač velika umrljivost. — Prodal je svoje posestvo Fr. Ehrlih, p. d. Lužnik p. d. Točaju v Kortah za ceno 6200 kron.

Libeliče. Pri nas imamo tudi »šintarja«. Prišel je od daleč in razume svojo obrt tudi bolj po nemški. Ni še dolgo, da je tako lepo popravil svojega psa, da mu je poginil. Postal je zato cesarjev dolžnik ter je plačal 50 K. To je samo en slučaj. Za drugega pa naša vse videča žandarmerija ne vé. Seveda je ta gospod steber nemške kulture v Libeličah.

Globasnica. (Deželni šolski svet.) Sedaj že nekaj mesecev čakamo na novega učitelja. Kaj pa je to?! Li mislijo gospodje pri deželnem šolskem svetu nastaviti takšnega, kateri bo pri nas delal prepir. Dobro to ni, da se tako dolgo mečka, ker vemo, da potem nemški gospodje za nas Slovence ne bodo kaj dobrega zmečkali.

Pozor!
30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni.
Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.
Prireditve.

Vovbre pri Velikovcu.

V nedeljo, 4. majnika, na dan sv. Florijana se je vršil v gostilni pri Primožu v Vovberskih gorah občni zbor našega kršč. socialnega ljudskega društva ob lepi udeležbi. Zbralo se je nad sto ljudi, ki so paz-

ljivo poslušali govor domačega župnika o potrebi in koristi telesnega dela. Enostransko duševno delati in telesno delo zaničevati; pa tudi samo telesno delati, mišljenje, izobrazbo duha pa drugim prepustiti: oboje je napačno in škodljivo. Naj bi kmečko ljudstvo skrbno gojilo zraven telesnega dela tudi izobrazbo, posebno čitanje dobrih (Mohorjevih) knjig in katoliških časnikov. Sv. pismo pravi: »Če kje najdeš delavnega moža, uvrsti ga med kralje«. — Poročilo g. knjižničarja je bilo istotako zanimivo, ker nam je podal pregled o izposojevanju knjig iz vseh let, kar društvena knjižnica obstoji. Glavni del tega »pregleda« naj tukaj sledi:

L. 1907. izposojenih knjig	174,	bralcev	43,
» 1908. » »	192,	»	48,
» 1909. » »	278,	»	44,
» 1910. » »	310,	»	53,
» 1911. » »	213,	»	35,
» 1912. » »	154,	»	38,
» 1913. do 4./5. » »	70,	»	20.

Izmed knjig se izposodi vsako leto okoli 10 % nemških, ker tudi nemških imamo lepo število dobrih v knjižnici.

Fantje tamburaši iz Velikovca so nas vse spravili v najboljše razpoloženje, ker so nam tako lepe slovenske pesmi in koračnice »drobili«. Hvala jim za trud in prijaznost; domu grede niso imeli prijetne poti, ker nas je proti večeru sv. Florijan iz svoje golide pošteno oblival; navdušenja za društvo pa nam nikakor ni mogel izprati, ker mislimo se prav velikokrat še v večjem številu zbrati.

Društvena naznanila.

Kat. slov. izobraževalno društvo v Borovljah priredi na nedeljo dne 15. junija popoldne v Delavskem domu v Podljubelju veliko **tombolo** in veselico. Da bo tombola bogata in prav vesela, vabi vse ude in somišljenike na uspešno delo — odbor.

Slovensko katehetsko društvo uljudno vabi na sestanek, ki se bo vršil v četrtek dne 29. t. m. ob pol 2. uri popoldne v hotelu Trabesinger v Celovcu. Ker so na sporedu zelo važna poročila, pričakujemo številne udeležbe! — Odbor.

Št. Jakob v Rožu. Pevsko društvo »Rožica« priredi v nedeljo dne 1. junija popoldne ob 4. uri pri g. Božiču, p. d. Basermanu v Kotu svoj občni zbor. Prijatelji petja, pridite v obilnem številu!

Št. Janž v Rožu. Slov. kat. društvo za št. Janž in okolico napravi v nedeljo dne 1. junija ob 3. uri popoldne v Podsintjevasi zborovanje; ob lepem vremenu se vrši zborovanje na prostem. Spored: 1. Govor govornika »Zveze«. 2. Tamburanje in petje moškega zbora, ki poje sledeče pesmi: Pozdrav, Naprej, U boj, Planinska roža, Koroske pesmi, Avstrijska himna itd. Odbor.

Guštanj. Sl. k. izobraževalno društvo za Guštanj-Tolstivrh in okolico priredi dne 1. junija ob 3. uri popoldne letno veselico na Petračevem vrtu. Na sporedu: Govor, igra in petje. Za slučaj slabega vremena se preloži na prihodnjo nedeljo.

Ženski shod v Škofičah. Slovenska krščansko-socialna zveza priredi v nedeljo, dne 1. junija, ob 3. uri popoldne v mežnariji v Škofičah ženski shod.

Slovensko Planinsko Društvo. Vsled bližajoče se turisticke sezije je sklenil osrednji odbor S. P. D., da otvori letos tekom sezije »informativno pisarno« v sobi S. P. D. v Narodnem domu v Ljubljani, v katere področje spada sledeče: 1. Izdaja dijaških izkaznic. 2. Razpečavanje knjižic turisticke vsebine (markirana pota S. P. D. i. dr.). 3. Informacije o gorskih in drugih turah ter kočah S. P. D. 4. Sestava potnih načrtov po naših planinah. 5. Vpisovanje članov S. P. D. 6. Naznanila glede stanja markacij potov v svrhu popravil. 7. Reklamacije, pritožbe in druge eventualnosti. — Pisarna (posluje društveni odbornik R. Badiura) se otvori dne 26. maja ter bo odprta trikrat na teden, in sicer v ponedeljek, sredo in petek od 1. do pol 3. ure popoldne skozi celo sezijo do preklica. Naslov za dopise (priloži naj se znamka za odgovor): »Informativna pisarna S. P. D., Ljubljana, Narodni dom.

Bilčovs. V nedeljo 1. junija 1913 dopoldne po božji službi ima društvo »Bilka«

svoje mesečno zborovanje pri Miklavžu v Bilčovsu. Prideta dva govornika iz Celovca. Dekleta in mladeniči, pa tudi žene in mošje, pridite v obilnem številu!

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

prej ko stej neutrarno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Štajersko.

Ali to ni veleizdajstvo? Mariborska »Straža« poroča: V soboto, dne 17. t. m. zvečer se je vršilo pri Götzu v Mariboru veliko slavlje v spomin osvobodilnih bojov l. 1813. Govoril je pastor Mahnert. Med drugim je izrekel tudi naslednje, za patriotizem naših Nemcev značilne stavke: »Mi Nemci bomo le tedaj ostali zvesti Avstriji in njeni dinastiji, če bo Avstrija gojila in podpirala nemštvo in protestantizem, sicer pa ni izključeno, da uberejo Nemci druga pota.« Za danes radi pomanjkanja prostora samo pribijemo, da je bilo pri teh »patriotičnih« izlivih navzočih veliko častnikov in c. kr. uradnikov. Da bi bili ogorčeni, nismo opazili. Če bi Slovan tako govoril, bi prišel na gavage.

Umrl je v Grižah v Savinjski dolini oče č. g. Antona Benetka, župnika na Djekšah pri Velikovcu. Naše sožalje!

Cerkvene vesti.

Višje redove bo podeljeval prevzvišeni knez in škof v stolni cerkvi v Celovcu meseca julija in sicer subdiakon 9. (ne 6., kakor je bilo izprva določeno), diakonat 12. in presbiterat 13.

Sodalitas za dekanije Beljak, Trbiž in Šmohor ima dne 28. maja svoj redni sestanek v župnišču na Peravi ob pol 2. uri popoldne. Gospodje tovariši, udje in prijatelji sodalitete so uljudno povabljeni.

Umrl je umirovljeni župnik č. g. Julij Nepomucky v sanatoriju »Marija pomagaj« v Celovcu in je bil ob obilni udeležbi ljudstva pokopan dne 18. t. m. na mestnem pokopališču v Trnjivasi. Pogreba se je udeležilo 20 duhovnih sobratov. Pokojni je bil rojen 11. aprila 1826 v Celovcu, je torej dopel do 88. leta starosti. Mašnik je bil od 25. julija 1850, torej blizu 63 let; v dušnem pastirstvu je služil 50 let; 13 let je užival minljivo, sedaj pa, kakor upamo, večno vpokojnino!

Prestavljena sta: č. g. Rok Toinko, provizor na Obirskem, kot provizor v Lipo nad Vrbo; č. g. Huber Jožef, kaplan v Trebnju, kot provizor v Maria-Waitschach.

Imenovan je provizorjem v Ovčji vesi č. g. o. Juvenal Pichler, frančiškan v Zabicah.

Nastavljen je kot kaplan v Trebnju č. g. o. Kamil Hinterberger, olivetanec s Tanzenberga.

Lepo posestvo, 1 3/4 ure od Celovca, lepo poslopje, hišni mlin, 2 skednja, 64 oralov zemlje, polje, gozd, sečni les, takoj vredno naprodaj. Ivan Kopajnik, pd. Juan, Strančiče, p. Zihpolje.

Častna izjava.

Podpisani Valentin Šapek p. d. Močnik v Strojni zelo obžalujem vse žaljive besede, katere sem govoril zoper gospoda Luka Viternika, šolskega vodjo v št. Danielu, prosim za odpuščanje in se mu obenem zahvalim, da je blagohotno umaknil kazenski predlog.

Strojna, dne 28. aprila 1913.

Valentin Šapek.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računke listke »Slovenske Straže«! Naročajo se v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.

Loterijske številke.

Brno, 14. maja: 85, 50, 10, 61, 51.
Gradec, 14. maja: 2, 72, 43, 48, 6.
Linc, 17. maja: 43, 74, 26, 4, 38.

Tržne cene v Celovcu

15. majnika 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	21	32	22	44	12	95
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	21	18	22	50	7	66
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16	20	—
Turščica	—	—	21	48	11	50
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	—	7	20	3	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	9	50	11	—	—	—
» kislo	7	—	9	50	—	—
Slama	4	—	5	40	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1	2	40	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1	2	10	2	30	—	—
» sur. 1	2	—	2	20	—	—
Svinjska mast 1	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	13	—	18	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	80	3	60	—	—
30 mehka, 1	2	50	3	20	—	—

Zivina	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo	
	Počrez		živa				zaklana
	od	do	od	do			
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani 620	—	90	—	—	4	4	
» za vožnjo 316	600	—	—	—	30	18	
Junci 300	460	—	—	—	19	12	
Krave 280	600	70	72	—	76	40	
Telice 310	350	—	—	—	4	3	
Svinje, pitane	—	—	—	156	2	2	
Praseta, plemena 14	68	—	—	—	450	410	
Ovce	—	—	—	—	—	—	
Koze	—	—	—	—	—	—	

Vabilo na

redni občni zbor

Posojilnice v Hodišah

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši

v nedeljo, dne 1. junija t. l., ob 3. uri popoldne v uradni sobi v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskih pregledovalcev.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1912.
4. Volitev načelstva.
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uradnje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence
priredil Štefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 6.—, za družnike
K 4.40, po pošti franko K 1.— več. —
V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom
K 9.20, za družnike K 6.80, po pošti
franko K 1.— več.

Proda se posestvo

s praktično urejenim gospodarskim poslop-
jem in 15 oralov skupnega zemljišča. Ceno
pove in dotična pojasnila daje **Jožef Bregar**
pd. **Novak**, vas Kamen, pošta Tinje na Ko-
roškem.

BLAGARNA

pripravna za trgovce, posojilnice,
občine itd., je poceni naprodaj.
Kje, poveupravništvo, Mira' št. 20.

Ne le
dobra,
ampak

najboljša kosa na
svetu je

„Vulkan“-
kosa

ki jo oddaja edino le trgovina
železja „pri zlati kosi“
(poleg gostilne „pri Tigru“)

J. B. Hafner
v Celovcu,

Paradeisergasse 3,

kjer se dobijo tudi srpi,
kamni (osle), motike,
grablje, sploh železje
vsake vrste točno in po najnižjih cenah.

Srečke v korist „Slovenski Straži“!

1,800.000

frankov znašajo pri vsakoletnih 6 žrebanjih

glavni dobitki turških srečk!

Vsaka srečka zadene in ima trajno denarno vrednost!
Kupnina se poravnava v mesečnih obrokih po samo
4 K 75 vin. Kupec zadobi izključno igralno pravico
že po vplačilu prvega obroka.

Prihodnje žrebanje 1. junija 1913.

2,387.000

kron oziroma frankov znašajo pri vsakoletnih 15 žre-
banjih glavni dobitki izborne skupine 4 srečk na
mesečne obroke po samo 6 kron 25 vin.

Naročila sprejema in pojasnila daje za
„Slov. Stražo“ g. **Valentin Urbančič**, Ljubljana.
Sprejmejo se provizijski zastopniki!

CEFIRE
1913

Ne smete pozabiti,
da dobro in pri-
stnobaravno blago
vsakdo direktno

KANAFASE
1913

pri izdelovatelju najboljše in poceni kupi.

Kdor rabi lanene in bombažaste **kanafase, cefire, rjuhe,**
damaste, batiste, svilo, atlase, blago za dame in go-
spode, **platno, brisače** in druge tkanine, naj se obrne na
znano krščansko tvrdko

JAROSLAV MAREK ročna tkalnica

št. 39

v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorci se pošiljajo zastonj in poštne prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino **ostankov cefira, de-
lena, kanafasa itd.** in razpošiljam v zavojih po 40 m za
16 kron, prve vrste za 20 kron, najfinije vrste za 25 kron
franko po povzetju. — Od ostankov se vzorci ne pošiljajo.
— **Srajce za gospode** iz cefira in oksforda 1 komad po
K 1.80, 2.20, 2.60, 3.—, 4.— in 4.50. — Odjemalcem naj-
manj 6 srajc pošljem poštne prosto. — Pri naročilih za-
došča navedba širine vratu. — Dopisuje se slovensko. —
V enem letu nad 300 priznanic od Slovencev.

! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin „Riamazilo“

ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic,
trde kože v 3 dneh. Cena lončku z jamčujočim pi-
smom 1 K. **Kemeny, Košice** (Kaschau), I. poštni pre-
dal (12/829) Ogrsko.

Vsaka rana

more biti
nevarna!

Slavno 40 let
tisočkrat pro-
izkušeno in
potrjeno anti-
sepsko

Prasko domače mazilo

varuje pred onečiščenjem, vnetjem
ran, lajša bolečine, pospešuje ce-
ljenje in je s svojim mnogostran-
skim učinkom tudi kot omeščujoče
mazilo, ki vleče, v vsaki hiši
nelzoglino.

1 škatljica 70 v., po pošti proti pred-
plačilu se za K 3.10 pošljejo 4 škatljice,
za K 7.— 10 škatljic franko na vse po-
staje Avstro-Ogrske.

Glavna **B. FRÄGNER**, c. k. dvorni
zaloga, dobavitelj,
lekarna „pri črnem orlu“

v Pragi III.-203, vogel Nerudove ul.
Zaloge v lekarnah po vsej Avstriji.

POZOR!
Vsi deli zavoja so
opremljeni z

varstveno znamko

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisani voditeljci hotela **Trabe-
singer** se vljudno priporočata vsem
velečenjenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatega vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu **Trabesinger** dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
času pričakuje na kolodvoru gostov do-
mači omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljci hotela

Alojzija in Josipina Leon.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8,000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izreban; vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predjme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurznim izgubl.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 %**